ԻԼԱՎԷՅԻ

ՎԱՐԱԳԱՅԸ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՕԳՈՍՏՈՍ 10 · 1864 : Ն° 98·

ԱԶԳԱՅԻՆ

Չօգ սէնէլէրտէն պէրու, միլլէթիմիզէ պագըլմամագըղընտան, եապանի պիր հալտէ գալմըշ օլուպ, վէ խուսուսիյլէ պիր գաչ սէնէտէն պէրու, խարէճէ ասլա տիգգաթ օլունմամագըղընտան, շու շիմտիքի էսէֆ օլունաճագ հալէ տիւշմիւշտիւր :

Տիճարաթ տիւշմէնլէր, վէ իշչիլէրտէն տիւշմէնլէր, կէրէք միլլէթճէ վէ կէրէք մէզհէպճէ, հուգուգ ու նամուսումուզու այագ ալթընա ալտըգլարը հալտէ, միլլէթիմիզ խարէճի իսէ, պունլարըն հիչ պիրիսինէ պագմայա վագթ ու գուտրէթի օլմամագըղընտան, անճագ նէվմիտ վուգուա կէլէն եուզլէրճէ միւնազաա վէ մուարազալարտան, անճագ պէշինի օնունու թէսվիյէ իտէպիլմէքտէ իտի :

Իւրօպա նէզտինտէ, հէր վագթ տիւշմէնլէրին, միլլէթիմիզին իսմ ու նամուսունու աշաղը վուրտուգլարըն բանա պիլտիկիմիզտէն, չօգ աէֆալար միսիլլու, 97 նումէրօ Վարագատա տախի, տախիլի վէ խարիճի ղազէթալարը օգումագ իւզրէ, հիչ տէյիլ իսէ, Բաթրիքխանէտէ պիր պիւրօ պուլունմասընը թէկլիֆ իթմիշ իտիք, վէ իշթէ շու էլզէմիյէթի, պիր քէսրի նամուսու միլլէթիմիզ տահա թաստիգ իթմէքտէ տիր :

Էօյլէ քի, Խազիրատար գալբիսթանը քէյֆիյէթինտէ, ճէհալէթ վէ իսմայ սէպէպինտէն, զաթէն միլլէթիմիզին իսմինէ, պիր նէվի իթաաթսըզլըգ, եախօտ պօյամազլըգ լէքէսի սիւրիւլմիւշ իքէն, պիրտէ Իւրօպա նէզտինտէ, պարպարլըգ վէ վահշիլիք լէքէսի տախի սիւրիւլմիւշ տիւր. պունա ինանմայան, Պէլճիգատա չըգան Էնտէբանտանս Պէլժ նամ ղազէթանըն, օգուստոս 2 թարիխլի նումէրօսինտէ, օլ խուսուսա տայիր տէրճ օլունմուշ օլան պիր պահսը օգումալը տըր :

Մէզքիւր ղազէթատա, ճէնազէ իչին Բում չօճուղու իտի, վէ մէզարտան չըգարմագ վահշիլիյինի իրթիքեապ իտէնլէր իչին տախի, Իրմէնիլէր իտի, վէ սէպէպի թէասսիւպլէրի իտի տէյի եազըլմըշ տըր :

Օգուտուղումուզ Բաթրիքխանէմիզ պու ղազէթայը, վէ ճէվապընը վիրմէք պօրճունու թանըյօրմը, վէ թանըյաճագմը տըր :

Պիզ խարիճտէն պիր տատ օլտուղումուզ, վէ միլլէթճէ իճրաաթա տայիր հիչ պիր մէմուրիյէթիմիզ օլմատըղը հալտէ, պու գատար չէյլէր կէօրմէքտէյիզ, աճէպա հէր չէյի կէօրմէք իւզրէ, պիր մէմուրիյէթ պուլունմուշ օլսա իտի, տահա նէլէ՞ր վէ նէլէ՞ր կէօրմէյէճէքմիյտի. գարարլը՞մ իսէ պու տէֆթէրի, զիրա, միլլէթճէ խարիճիզին գուսուրու իւզէրինէ տի չէկիտիւրճէ, իւզէրիմիզէ պիր էսէրի մահզունիյէթ հիսս իթմէյէ պաշլամագտայըզ :

—Արօնագան ժողովըն կէօզիւ այտըն, թաշրալը քաղանտալարտան պաղըշը տիլէնմէյէ տախի մէճպուր օլմուշ տուր, վէ պու ճիւմլէ իրթէսի կիւն, շու հալի կէօրէն իքի նէֆէր տուղրուլու զաթլար, մահզուն մահզուն օտամըզա գօշարագ, Արօնագան ժողով իւթմար պիրլէ, նամուսու միլլէթ ու մէզհէպիմիզին միգայէսի խուսուսունտա, հիչ տէյիլ իսէ, քէնտի սըֆաթլարը իչին, հիմմէթ իթմէլէրինի, րիճա իթմիշլէր տիր :

Բուհապան կիւրուհինին խուլասը հալ օլմասը զըմընտա, բէք չօգ նիւտալար իթմիշ, վէ Արօնագան ժողով տախի էօյլէ պիր չէյ գարար վէրտի իսէտէ, պիչարէ թաշրալը բարութալար, մէմլէքէթլէրինէ կիթմէնլէր տէյի, ճէպր կէօսթէրմէքտէն պաշգա պիր իճրաաթ իշթահիլէմէտի. հալ պուքի զէվալլըլար կիթմէճէկլէր, վէ էկէր օլ հալ իլէ կիթմէյէլէր, չօգլարը քէնտի քէնտիլէրինէ տախի կիթմէզլէր . . .

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԹՈՒԽԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Պիր վագըթտան պէրու Մարսիլեատա Արամեան տպարանտա տիգըլմէքտէ վէ պասըլմագտա օլան մէզքիւր իլմ բագամ քիթապընըն, իքինճի ճիլտի տախի, 420 սահիֆէտէն իպարէթ օլուպ, վէ ղայէթ թէմիզ սուրէթտէ խիթամպէզիր օլտուղու հալտէ, պու աէֆա վարիտ օլմուշ օլմաղըն, հէր քիթապճը տիւքքեանլարընտա, վէ խուսուսիյլէ, Իսթանպօլտա Եամա-Ըլէթը նամ մահալլտէ, Ճամի խանտա, 13 նումէրօլու ֆարիզ Գրատունիտա, 32 չէր ղուրուշա սաթըլմագտա տըր ·

Մէզքիւր քիթապ, շու իլիմտէ էհլիյէթի ֆայիգասը տէրքեար օլան Միմէօն էֆէնտի Միքաէլեանըն էսէրի պէրկիւզիտէսի օլտուղու ճիհէթիլէ, իլմի բագամ իլէ միւնասէպէթի օլան հէր չէյտէն, միգտարի քիֆայէ պահս իթմիշ օլտուղունտան, քէնտի ճինսինտէ, միլլէթիմիզճէ պիրինճի տիր տէնիլմէկ, վէ միլլէթճէ թէշէքքիւր օլունմայա շայան տըր :

Պիզիմ ղալէմիմիզ, մէահ ու սէնայէ տայիր սըֆաթլարճատա բէք թամաքեար օլտուղունտան, պու ղատարճըգ ալ սէօյլէմէմիզէն, չօգ անլաշըլաճաղըտա աշիքեար տըր :

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ· ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պիր գաչ մահտան պէրու Իւրօպատա պուլունան տէվլէթլու Մուսթաֆա Ֆազըլ բաշա հազրէթլէրի, պու ճիւմա կիւն տէր Սաատէթէ ավտէթ պույուրմուշլար տըր :

—Վիյանա պաշ շէհպէնտէրլիկի, բիւյիւք սանիյէ րիւթպէսի էվվէլ միւթէմայիզի իլէ, Թիֆլիս շէհպէնտէրի սապըգ իզզէթլու ֆէրթէվ էֆէնտիյէ, վէ Թիֆլիս շէհպէնտէրլիկի տախի, Թահրիրաթը խարիճիյէ օտասը խուլաֆասընտան, իզզէթլու Արթին էֆէնտիյէ :

—Մէրսինտէն Գոզիէ տ'Օրիանա նաղըլըղընա կէօրէ, բամպուգ մահսուլունա, տահա չիչէքտէ իքէն պիր նէվի պէօճէք տիւշտիւկինտէն, էմէլ օլունան մահսուլաթըն ալընամայաճաղընտան վէսվէսէ օլունմագտա օլուպ, վէ Մէրսինտէն Ատանայա եաքըլաճագ օլան տէմիր եօլ նիյէթինտէն իսէ ֆարիղ կէլինմիշ, վէ Ատանատա թիֆօս իլլէթինտէն, եէվմիյէ 40—50 քիշի վէֆաթ իթմէքտէ իմիշ :

—Պու իրատէյի սէնիյէ, թէշքիլ օլունան գումբանիյասը մարիֆէթիյլէ Վարնատան Բուսճուղա գատար ինշասը մուգարրէր պուլունան տէմիր եօլունուն մէվագըի միւհիմմէսինի մուայէնէ պույուրմագ իւզրէ, Մէարիֆի ումումիյէ վէ Նաֆիա նազըրը տէվլէթլու Իշհէմ բաշա հազրէթլէրի, կէչէն բէնճշէմպէհ կիւնիւ, Վարնայա միւթէվէճճիհէն, տէր Սաատէթտէն հարէքէթ պույուրմուշլար տըր :

Ռ· Ա·

—Պունտան օնպէշ սէնէ էվվէլ տախի Իսքէնտէրիյէտէ վուգու պուլտուղու միսիլլու, պու աէֆա մէրմէրճի Թայիֆէսինտէն գալֆա Իպրահիմ ազանըն գաթըրլըրընտ, ղուրայիպ նէվիտէն օլարագ, պիր պէյազ մէրքէպ տօղուրտուղու, վէ հալա եաշամագտա օլտուղու Ճէրիտէյի օգունմագտա տըր :

—Կէչէն սէնէ Նիլի միւպարէք թաշարագ, մըսըր պուղտայը թարլալարընը պօզտուղունտան, օրալարըն քէօյլիւլէրի, էթմէք եիւզիւնտէն գորուրէթ չէքմիշ օլմալարը միւլահազասըյլա, հօկիւմէթիւն 9ունա գատար, Մըսըր էօլքէսինտէն տիշարըյա ուն նախօտ պուղտայ չըգարըլմասը եասագ օլուպ, տիշարտան իչէրի կէլէնլէրին սէրպէսթճէ գապուլ օլունաճագլարը իլան օլունմուշ տուր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Իւրօպաճա տիգգաթա շայան հէման հիչ պիր հատիսէ կէօրիւլմէքտէյիզ, զիրա բօլիթիգա հավատիսլէրինին քեաֆֆէսի տախի, հէմ գարարըղ վէ հէմտէ գարալը պուլունմագտա տըրլար :

Ղազէթալար իսէ, հէր քէսին ըհհինի պուլանտըրմագտա, վէ թէհամմիւլլէրի քէսմէքտէ տիրլէր :

'Նէ' Տանիմարգա մէսէլէսինին պիթէճէյի վար տըր, նէ' Ամէրիգա մէսէլէսինին, նէ' Ինկիլիզ իլէ Ֆրանսըզ իթթիֆագը մէսէլէսինին, վէ նէտէ սէնդ—ալիյանս մէսէլէսինին :

Պու կիւնքի կիւն Իւրօպանըն տիգգաթը նազարընը, Ֆրանսա իլէ Ինկիլթէրրա պէյնինտէ, հասըլ օլաճագ իթթիֆագ մէսէլէսի ճէլպ իթմէքտէ տիր, հալ պու քի, պու տախի էն միւշքիլ մէսէլէլէրտէն պիրիսի տիր, զիրա Ֆրանսըզ բօլիթիգասը «էմբէրէօրիզմ» օլուպ, վէ հիւքիւմէթին էսասը, էհալինին էզպէրիյէթի արասը ուսուլի իւզէրինէ պուլունտուղու հալտէ. մուաչըպիրի օլարագ, Ինկիլիզ հիւքիւմէթի «բէրսօնալիզմ» օլտուղունտան, վիւքէլալըգ, պիր նէվի իթթիֆագ կիպի օլմուշ տուր, տիմէք քի, պիր պիրինէ տայան տայանա ղըտա՝ չէօյլէ քի, սու իլէ աթէշ կիպի պիր հալտէ տիր :

Տանիմարգա մէսէլէսինտէ, Ինկիլիզ վիւքէլասընըն թութտուղու բօլիթիգա, Բառլամէնթօ ազալարընտան նիչէլէրինէ խօշ կէօրիւնմէյիփ, Ինկիլիզ միլլէթի նուֆուզ ու շէրէֆինճէ իսէ, պիր թէնէզզիւլ աթթըղըլէրինտէն, հալա մէճլիսլէրտէ, թան ու սիթէմ իթմէքտէ տիրլէր :

Իթալիա տէվլէթի, պու արալըգտա, անճագ տախիլի խուլասաթ իլէ մէշղուլ պուլունմագտա տըր :

Մէքսիքեան պիլթիւն պիլթիւն պիթմիշ օլուպ, հաթթա, Իմբէրաթօր Ալէքսանտր հազրէթլէրի, "Մէքսիքեանըն իշինի նագըստան իթմէք, պէնիմ վազիֆէյի զիմմէթիմտէն տիր" տէմէքտէ տիր :

Ամէրիգանըն սօն խապէրլէրի, Ֆէտէրէլլէր հազզընտա խայըրլը սուրէթտէ տիրլէր: Պէլճիգա գրալը Լէօբօլտ հազրէթլէրինին Ֆրանսայա կէլէրէք, կիւյա Մէքսիգա մէսէլէսինէ տայիր, իմբէրաթօր Նաբօլէօն հազրէթլէրիյլէ կէօրիւշմէսի, Ամէրիգանըն միւսալէհասը մէսէլէսինէ համլ օլունմագտա իսէտէ, պէրի թարաֆտան Լօրտ Բալմէրսթօնըն տախի, Բառլամէնթօ մէճլիսինտէ, շու խուսուսա թէվասսութ իթմէք, հէմ թէհի չէյ տիր, վէ հէմտէ խամթարէնկիզ տիր, տէմիշ օլմասը, ղազէթալարա օգունմագտա տըր :

Լօնտրա Բառլամէնթօսունտա, Տանիմարգա մէսէլէսի զըմընտա գօնթ Իւշէնպօրուգ, վիւքէլայա գարշը բէք չօգ չէյլէր սէօյլէտիքինտէն, խարիճիյէ նազըրը գօնթ Բուսէլ հէր նէ գատար թէպրիյէյի զիմմէթէ չալըշմըշ իսէտէ, վէրտիկի ճէվապլար տայիմա ղայիպ պուլունմուշլար, վէ նիհայէթ Ինկիլթէրրանըն, Տանիմարգայա հիչ պիր ճիհէթլէ մուավէնէթ իթմէյէճէքինի անլաշըլմըշ տըր : Հաթթա, գօնթ Բուսէլին, Բառլամէնթօ օրթասընտա, աշէնին պէյան իթտիկի պիր էֆքեար, եանի "1815 սէնէսի մուահէտէսի ֆէսխ օլունմուշ պիթմիշ տիր," տիմէսի, շայանը տիգգաթ պուլունմուշ տուր, տիմէք տիր քի, կէչէն սէնէ Ֆրանսա Իմբէրաթօրու հազրէթլէրինին իթթիֆագլար թէքլիֆ, էվվէլ ու ախըր գապուլ իլէ, պիր ումումի գօնկրէ թէրթիպիյլէ, սուլհ ու սալիշի Իւրօպայի պիր թագվիյէթ վէրիլէճէք տիր :

—Իւրօպանըն չօգ եէրլէրինտէ քաղաքական պսակ ուսուլի գապուլ օլունմուշ իսէտէ, Իթալիատա հալա կրօնական պսակ իլէ իգթիֆա օլունմագտա իքէն, պու աէֆա Թուրինօ սէնաթօրլէրինտէն Մ· Վինիանի, քաղաքական պսակ ուսուլինին, Իթալիա տէվլէթի գավանինինէ տախի գապուլ օլունմասընը պա թահրիր թագտիմ իթմիշ տիր :

—Պիր պէօյլէ աթէշ թալիմինտէ հազըր պուլունմագ իւզրէ, Ավստրիա Իմբէրաթօրու հազրէթլէրի թարաֆընտան, Բրուսիա Իմբէրաթօրու հազրէթլէրինին տախի տավէթ օլունտուղու, վէ պատէհու Ավստրիա Իմբէրաթօրու հազրէթլէրինին տախի Պէրլինէ կիտէրէք, գարշըլըգ լազըմ կէլէն բէսմի զիյարէթի իճրա իտէճէկի, հավատիսաթ տան տըր :

—Ֆրանսանըն Մօնիթէօր նամ բէսմի ղազէթասընտա, Ամէրիգա հազգընտա շու տիգգաթա շայան պահսըն օգունտուղու, Օբինիօն Նասիօնալըն, օգուստոս 2 թարիխլի նումէրօսինտէ օգունմուշ տուր :

"Շաթէն Ամէրիգատէն կէլէն թահրիրաթտան, Ֆէտէրէլլէր իլէ Գօնֆէտէրէլլէր պէյնինտէ, պարըշըգ օլաճագը հավատիսի կէօրիւլմէքտէ իտի: Պու սապահ կէլէն պիր թահրիրաթ իսէ, շու հավատիսի թաստիգ իթմէքտէն պաշգա, թարաֆէյնտէն մուրախխասլար թայինին գըլընտըղը, վէ մուրախխասլարըն քիմլէր օլաճագլարը տախի, պէյան օլունմուշ տուր :"

—Բուսիատա, հալեա Լէհլիլէր, գաթլ ու իտամ, վէ սիւրկիւն օլունմագտա տըրլար, հաթթա, եագընլարտա, Մագս թաբըգա իսմինտէ պիր բահիպ, գավղա վագթինտէ էհալիյի թէշվիգ իթմիշ օլտուղու իչին ասըլմըշ, վէ Թապի պուլունտուղու Լօնսա մանասթըրը թալան օլունուպ, վէ քեաֆֆէյի բահիպլէրի մահպէսէ իլգա օլունմուշլար տըր, չիւնքի մէրգում բահիպ, մէզքիւր մանասթըրտա սագլանմըշ իմիշ :

Լէհիսթանտա մէքթէպլէրէ եէնի պիր նիզամ վազ օլունուպ, վէ՛ բէյ տէր բէյ Բուսլար սօգմագտա, վէ հէր պիր մէմուրիյէթէ անլէր կէչմէքտէ տիրլէր: Տահա պու կիւնլէրտէ 200 քիշի գատար սիւրկիւն օլունմուշ, վէ 15 նէֆէրի զէնճիրլէրէ վուրուլմուշլար, վէ իչլէրինտէ պիր բահիպ իլէ, պիր նէֆէր տախի, Գօրլօվսգա խանըմ գըզ պուլունտուղու կէօրիւլմիւշ տիւր :

—Պու աէֆա փարիզտէ, օթուզ սէնէտէն պէրու, ղազէթաճըլըգլա, ֆուգարա թարաֆընը մուհաֆազա, միլլէթէ խըզմէթ իթմիշ օլան Տիւրօթի նամ պիր վէֆաթ իթմիշ, վէ ճէնազէսինտէ, 400 նէֆէր ղազէթէ զէվաթը ազըլը վէ միւթէալիմէ պուլունմուշ, վէ Մ· Իւթիէն Արաքօ նամ մէշհուր ալիմ, ղայէթ միւէսսիր պիր մէրսիյէ օգումուշ տուր : Մէզքիւր մէրսիյէնին, սօն ճիւմլէլէրինտէն, եալընըզ պիր գաչլարընը պէյան իտէրիզ :

"Պու ալէմտէ, հէր քէսէ իյի էօրնէք օլմագ, վագըա պէօյլէ պիր իֆթիխար տըր, լաքին, իյի էօրնէյի կէօրէրէք, իթտիպա իթմէք տախի, պէօյլէ պիր շէրէֆ տիր :"

"Տէլի գանլըլար, պիզ պուրատա տէյիլ պաշգա չէյի, իլլա միւթէվէֆֆանըն մէզալիլէրինի ալգըշլամագտայըզ, գարտաշ խալքի, անըն մէսլէկլէրինի քի տատ օլարագ, զիրա վաթանըմըզ, ատամ մէհթաճ տըր :"

"Արխօ, նէ՛ ղայրէթքեար զաթ, արխաօ նէ՛ խուլուս ու սատագաթ իւզրէ վաթանըն ղայրէթի չէքէն, արխաօ, նէ՛ էմրինին թէ սօն սաաթընա գատար, սաէմիյէթին իգթիզասընճա, էֆքեար սէրպէսթ իյէթիյլէ մէսլէք պուլունան տօսթ ու մուզ :"

Մուլթէվէֆֆա Տիւրօթինին ճէնազէսի, ասլա քիլիսէյէ գիւյնէթ իլէ տէֆն օլունմայըպ, իլլա ճիւմանի գիւյնէթ իլէ տէֆն օլունմուշ տուր :

փարիսէ բուհայան կիւրուհինին, պիր ճէնազէնին տէֆնինէ ապա մուտախէլէ իտէմէյէճէկինի, Հասունեան Գէրապայծառ հազրէթլէրի, շիմտի տահա իյի անլայաբագ, Տասեան Պօղոս պէյ ճէնազէսի վագթընտաքի խտաալարընըն, Փրանսա գավաննինինէ, մուղայիր օլտուղունա, արթըգ քեամիլէն իւքեաթ օլուր զանն իտէրիզ..:

—Լոնտրանըն Մօրնինկ Բօսթ նամ զազէթասը, պաշ վէքիլ լորտ Բալմըրսթընըն թէէսսիւրիւյլէ եազըլմագտա օլտուղը հալտէ, շիմտի Տանիմարգայը թաաահուտ իթտիկլինաէն, հօգլար, մութլագա Ինկիլթէրրատան մէզքիւր տէվլէթին հալինէ պիր իմտատ օլուր իւմիտինիէ պուլունտուլար, վէ պիլքիսէ պիգզաթ Տանիմարգալըլար տախի, պիր տէրէճէյէ գատար ալտանտըլար, հալ պու քի, զէվալլը Մօրնինկ Բօսթ քէնտիսի նիքիահ վէ մաէրրէթ տուալարը օգումագտա իքէն, արուսէնին տար ազաճընա կէօթիւրիւլտիւկինի, շիմտի այն էլ եազըն կէօրտիւկինտէն, եա հիճապընտան նաշի, վէ եախօտ քէնտու քէնտուսի թեսէլլի իթմէք նիյէթիյլէ, օգուտտու կաէ շուանթիւքի պահսը եազմըշ տըր:

"Տանիմարգա ճէպպարըլըղա տայանամատըղընտան, թէսլիմ օլմայա մէճպուր օլտու, չիւնքի, գարշըլընտա պուլունան գուվվէթէ մուգավէմէթէ մուգթէտիր տէյիլտի. Ֆէգաթ պու ճիւմլէ իլէ տախի, արթըգ տայանըպ տուրմասը մումքին իդ օլտուղուն կէօրտիւքտէն սօնրա, թէսլիմ օլտու: Եվվէթ Տանիմարգա սիլահըն եէրէ գօյուպ, վէ եօմիւնիւն խաթըրը իչին, ըրալիյէթինին նըսֆընտան վազ կէչտի, վէ միսալաշա իչին լազըմ կէլէն թէքլիֆլէրի գապուլ իթտի, վէ թագտիմ օլունան լայիհայը, մէճպուրի իմզալատը:

"Տանիմարգանըն վէրտիկի իմզանըն նիզամա մուվաֆըգ օլտուղուն պիլտիկիմիզտէն, վագաա օլ պապտէ մութալաայա կիրիշմէք իսթէմէյիզ, լաքին մէզքիւր գա[illegible] պէտէլի օլան իմզանըն, Տանիմարգանըն, զաթէն վէ սարահէթէն, ճէպպարըլըղա գարշը իղհար իթմիշ օլտուղու բրօթէսթօսուն, գուսուրունու տոլտուրմուշ օլտուղուն տաէի, ինքեար իտէմէյիզ:

"Պու պապտէ, պիր Թէսալլիյի սահիհ վար տըր: Ավուսթրիա իլէ Բրուսիա, քէնտի ամէլիյաթլարընըն իւք ճէզալարընը քէնտիլէր չէքիպ, վէ պէլալարընըտա քէնտիլէր կէօրէճէքլէր տիր. զիրա պու կիւնքի Տանիմարգատան ալտըգլարընը, պիր կիւն տէյիլ նիզամճա փայիզէյլէ, իլա փայիզլինին փայիզի իլէ իատէ իտէճէք տիր: Մէզքիւր տէվլէթլէր, էքտիլէրի բիւզկեարըն եէրինէ, պօրալար թօբլայաճագլար տըր: Նիհայէթ պու քէյֆիյէթին նէթիճէսինին նէ օլաճաղըն քէշֆ իթմէք իչին, ֆէվգէլ ատէ պիր տիրայէթէ մալիք օլմայա իհթիյաճ եօգ տուր, Սէնթ—Ալիանս հէնիւտէն զըյամ էթսէ տախի, Լեհ, Մաճար վէ Իթալիա միլլիյէթլէրի գասըրղասը նէզտինտէ, մուգավատան եաբըլմա պիր գալէա կիպի տէվրիլիպ, եէր իլէ եէքսան օլաճագ տըր: Պիւթիւն տիւնեայը, քէնտի մէնֆաաթը ուղրունա գուրպան իթմէք իսթէյէն պիր բօլիթիգայա գարշը գօյմագ իւզրէ, պիր պիւյիւք գուվվէթին էյլէմէյէթինի, էվվէլ ու ախըր, հէր տէվլէթ հիսս իթմէյէ պաշլայաճագ տըր:"

—Օբինիօն Նասիօնալ, Բրէս նամ զազէթայա գարշը, Լէհլիլէրին սէֆիլ հալլէրի, վէ Բուսիանըն ճէպպարըլըգլարըն վէ զալըմլըգլարըն պէյան իտէրէք եազտըղը պիր պահստա, շիմտիյէ գատար 85 պին Լէհլի Սիպիրէ կէօնտէրիլիպ, 10 պին նէֆէր եօթէսէ պէրուտէ գաչընմագտէ օլտուղուն, 30 պին քիշի գավղալարտա թէլէֆ օլտուղուն, 400 քիշի ասըլտըղըն, վէ 6 պին քիշի տախի մահպէստէ պուլունտուղուն հիսապ իթմիշ տիր:

—Ամէրիգա իչիւն եազըլան հավատիսլէրին, եալան եանլըշ օլտուղունա Եվրօպա զազէթալարընըն տախի ագլը իրտիկինտէն, շիւպհայէթ իթմէքտէ տիրլէր: Հէլէ սօն խապէրլէրէ նազարէն, պարըզլը իշի ույամամըշըպ, վէ Ֆէտէրէլէր պազը եէրլէրտէ եէնիլմիշլէր տիր, տէմէք տիր քի, Գօնֆէտէրէլէր տահա զիյատէ ճէսարէթ ալարագ, գավղայա տէվամ իտէճէքլէր տիր: Լաքին Ճիւմհուր թարաֆընըն, եէնիտէն 500 պին նէֆէր ասկէր թօբլայապիլմէսիտէ, բէք կիւճ օլաճաղընտան, հէր հալտէ, պիր պարըշըղա մէճպուրիյէթ հասըլ օլաճաղը իհթիմալտէն տիր:

—Գուրիէ տ'Օրիանա Լօնտրատան եազըլմըշ պիր մէքթուպտա, Ամէրիգանըն Ֆէտէրէլէրի, եանի ճիւմհուր թարաֆը հազըրտա, օլ մէրթէպէ թէշէքքիւլէր եազըլմըշ տըր քի, օգույանլարըն թիւյլէրինի իւրբէրթմէքտէ տիր. վէ էկէր սահիհ իսէ, պիզ տէրիզ քի, Ֆէտէրէլէր, Գօնֆէտէրէլէրտէն զիյատէ պարպարըգ իթմէքտէ տիրլէր: Աէօյլէ քի, Ֆէտէրէլէրին մէմուրլարը, Իրլանտատա, պիւյիւք վաադլէր իլէ, վէ տէմիր եօլլարտա չալըշըրմագ իւզրէ եազտըգլարը կէօնիւլլիւ ասկէրլէրի, Ամէրիգա իսկէլէ բինտէն պիրիսինէ չըգարտըգլարը անտէ, գազմա քիւրէք եէրինէ, էլլէրինէ պիրէր թիւֆէնկ վէրտիքլէրի պիրլէ, գավղայա կէօթիւրմէքտէ, վէ զէվալլըլար կիթմէք իսթէմէտիքլէրինտէ, ածըգ, տաեագ, մահպէս, վէ ճէզա իլէ կէօնտէրմէքտէ, վէ հէմտէ իննատըն, հէր գավղատա իլէրու իլէրու սիւրէրէք, Ամէրիգալըլարըն եէրինէ, անլէրի գըրտըրմագտա իմիշլէր. վէ Ինկիլիզ էլչիսինին շիքեայէթլէրի տախի տինլէնիլմէքտէ իմիշ: Պու ճիւմլէ իլէ, պիզ զանն իտէրիզ քի պունտա պիր մուպալաղա վար տըր:

—Տանիմարգանըն Ալմանիայա թէրք իտէճէյի տուգալըգլարտա, Ավուսթրիա վէ Բրուսիա թարաֆընտան, մուվագգաթ սուրէթտէ պիր իտարէյի հիւքիւմէթ թէրթիպ օլունաճագմըշ:

Զաթէն Ալմանեանըն քիւչիւք տէվլէթլէրի քէնտիլէրէ հիչ պիր սիւալ իթմէյէրէք, մէզքիւր էքի տէվլէթլէրին պարըշըգ գօնֆէրանսընա տէվամ իթմէլէրինէ, կիւճէնիպ հիտտէթլէնմէքտէ օլտուգլարը հալտէ, պունուն իւզէրինէ տահա զիյատէ հիտտէթլէնէճէքլէրի պի իշթիպահ տըր:

—Իսթանպօլտա հէման հէր սէնէ, բասգալաա եազըլաշըրըգճա, Խրիսթիյանլար թարաֆընտան, Եէհուտիլէր ալէյհինէ չըգրըգ գարամթալար տէյի իֆթիրալար օլունտուղու ամմէնին մալիւմու տուր, հալ պու քի, տէյիլ Իսթանպօլտա Եէհուտիլէր Խրիսթիյան չօճուղու, իլա Բօմատա Խրիսթիյանլար Եէհուտի չօճուղու գարաթմագտա տըրլար. Մօրթարա նամ Եէհուտի գըզըն հիքեայէսինի, հալեա ունութմամըշ իքէն, պու տէֆա տախի, Բօմատան յուլիս 26 տա, Թուրինանըն Օբինիօնէ նամ զազէթասընա, շու աթիւդէքի վուգուաթըն եազըլտըղը օգունմագտա տըր.

"Միշէլ Գօէն նամ պիր Եէհուտինին 10 եաշընտա չօճուղու, Գուաթրօ Գարի նամ քէօբրիւ իւզէրինտէ քեային 13 նիւմէրօլու գոնտուրաճը տիւքքեանընտա իշլէմէքտէ իքէն, բաբասընըն պիրիսի գոնտուրաճըյա կիտիպ, թամիր օլունաճագ գունտուրասընը ալմագ իւզրէ, չօճուղունու քէնտուսյէ կէօնտէրմէսինի, էվվէլա ուսթատընտան ռիճա իթտիքտէն սօնրա, "լաքին, պէլքի չօճուգ մէմլէքէթ իչինտէ զայի օլուր, տահա իյի օլուր քի, պէնտէ պէրապէր կիտէյիմտէ, վէրէյիմ" տէր, չօճուղուն ուսթատը բազի օլուր, վէ բաբաս չօճուղու ալըպ քէնտի մահէլլէսինէ կէօթիւրէճէք եէրտէ, տօղրու Գաթէչիւմէն տէնիլէն վաֆթիզ մանաստըրընա կէօթիւրիւր.

Զէվալլը չօճուգ, քէնտուսի պրագըլըրլար տէյի չալըշըր չապալար, լաքին նաֆիլէ. բէտէրի չիւրիւհէյէ վարարագ, կիտտիպ էվլատընը իսթէր, նաֆիլէ, Եէհուտի միլլէթի Սինօղու չօճուղու հիքիւմէթտէն տավա իտէր, եինէ նաֆիլէ նաֆիլէ."

Գունու եազան զազէթա, պէօյլէ պիր հարէքէթի նահէմվարէ իւզէրինէ, պիւթիւն Եվրօպանըն տիգգաթ ու ինսաֆընը տավէթ իթմէքտէ տիր:

Ժամանակտա օգունտուղունա կէօրէ, տէր Ցոֆսէֆ նամ պիր Ֆաթօլիք քահանաը տախի, Եըրուսաղէմտա 20 եաշընտա պիր Հայ գըզընը, կիճէլէյին Սէրվիեան հազրէթլէրի իզամէթկեահընտա գաչըրմըշ տըր, վէ գըզըն բէտէրի, կէօրմէք նիյէթիյլէ, բէք չօգ չալըշըպ ֆիգան իթմիշի իւզէրինէ, կիւճ պէլա, վէ պէրապէր Ֆրանսըզ գօնսօլոսու թէրճիւմանը պուլունտուղու հալտէ, կէօրէպիլմիշ տիր, վէ մէրգում մարապետլէրին եանընտա իմիշ:

Հէփսի նէ իսէ, լաքին, Երմէնի եախօտ Թիւրք իչի իչինտէ, շու Ֆրանսըզ գօնսօլոսու թէրճիւմանընը նէ իշի վարտըր. հա՞, ունութթուգ, չիւնքի Ֆրանսըզ թէրճիւմանը տըր, տէմէք տիր քի, նըսֆ մէրթէպէ Ֆրանսըզլըգ թաալիմիշ օլմալը տըր, չիւնքի օնուն օրասը Երուսաղէմ տուր, վէ Ցարութիւն եպիսկոպոսը Երմէնիլէրին առաջնորդու տուր..:

—Փարիստէ մէքթէպէ կիրմէք իւզրէ. Հինտիսթանտան հիւքիւմտարլարընտան, Սիամ հիւքիւմտարընըն պիր օղլու, օրայա կիթմիշ տիր:

—Լօնտրատաքի ամէլէ կիւրուհինին գօմիթէսի, Լօրտ Պիւրկէյին պիր ուֆագ, ֆէգաթ պէզըյէթլի կիւզէլ, վէ սէրիւլ հարէքէ վարօրուսու սաթըն ալարագ, բիւքիւպունա մախսուս օլմագ իչին, Գարիպալտիյէ կէօնտէրմէյէ գարար վէրմիշ, վէ եագընտա տախի կէօնտէրէճէքմիշ:

—Միլլէթիմիզ, կէլէճէք սիւիլլէրիմիզ աստա տուչիւնմէյէրէք, պիլա իհամ մէրթէպէլէր հազըրնաա, իհմալի իրթիքեապ իթմէյի ճայիզ կէօրտիւկի սըրատա, Ֆրանսըզ միլլէթի կիպի, տիւնեայը ըշըգ վէրմէքտէ օլան պիր միլլէթ, մէրթէպէճէ տէրքեար օլան ուսուլ ու նիզամաթընա գանաաթ իթմէտիկինտէն, մէարիֆի ումումիյէ թարաֆընտան, քէսպի մալիւմաթ իյլէմէք իւզրէ, խասսէթէն եօլճուլուղա չըգարըլմըշ օլան Մ. Պօտօան—Գինէէ, Պէլճիգայը, Սիւիսի վէ Ալմանիայը տօլաշըպ, մէքթէպլէրինի կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօնրա, Փարիսէ աւտէթ իթմիշ տիր, վէ մէքթէպլէրճէ թէպէտտիւլաթ ու իսլահաթը լազըմ վուգու պուլաճաղը գըյաս օլունմագտա տըր.

—Ֆրանսըզըն պիրիսի, պիր եէլքէն կէմիսի ալարագ, Ամէրիգայա կիտէր, պիրնէվի պօյա իլէ քէնտուսի արապ կիպի պօյար, վէ օրալարըն արապլարը լիսանընը բէք ալա պիլտիկինտէն, քէնտուսի չիֆթլիքճինին պիրիսինէ, 1,500 ֆրանգա սաթար, վէ ֆէրաաը կիւն եըյգանտըգտան սօնրա կէմիսինէ տէօնէր:

Մէրգում սէքիզ տէֆա գատար շու հիյլէպազլըղը գուլլանտըգտան սօնրա, օն պէշ քիշի տահա այարտըր, վէ շու թարիգ իլէ խայլիճէ զէնկինլիք բէյտա իտէր, վէ վաթանընա տէօնէր:

—Էժիփթ նամ զազէթատա, շու աթիւդէքի թօհաֆ վուգուաթ օգունմուշ տուր:

Շէօյլէ քի, Մըսըրըն իչէրիլէրինտէ Հապէշիսթան տէնիլէն մահէլլէրին, իմփէրաթօրու օլան Թէօտօր նամ հիւքիւմտար, Ինկիլիզ գօնսօլոսը հազրէթլէրինին տուզ գալմըշ օլտուգլարընը իշիթտիքտէ, ախլագը զարիպէսի իգթիզասընճա, պէրապէրինտէ նիքեահլանմագ նիյէթիյլէ, գօնսօլոսի մուշարիլէյհա հազրէթլէրինէ պիր նամէ եազըշըր, վէ Ինկիլթէրրա գօնսօլոսու Մ. Գամէրօն մարիֆէթիյլէ, Լօնտրայա կէօնտէրիր:

Պէօյլէ պիր թօհաֆ թէքլիֆին ճէվապը թապիաթիյլէ կիճիքտիրտէ, մէրգում իմփէրաթօր հիտտէթլէնիրէք, զէվալլը գօնսօլոսու մահպէսէ աթտըրըր, վէ սէֆիրէ վուրտուրուր, վէ իմթիւսալի ճէվապ կէլինճէյէ գատար տախի պըրագըլմայաճագըն խապէր վէրիր:

Գօնսօլոս հազրէթլէրի պունու իշիթտիքտէ, մէրգումուն թէքլիֆինի գապուլ իտէմէյէճէկինի նէզաքէթ իլէ պէյան իտէրէք, պիր ճէվապ վէրիր:

Հապէշիսթանըն էհալիսի հէր նէ գատար Խրիսթիյան իսէտէ, եապանի հալտէ օլուպ, վէ էօյլէ պիր եապանի մահալլէրէ ասկէր կէօնտէրմէք, վէ թարգիյէ իսթէմէք. Ինկիլիզ միլլէթի կիպի պիր պիւյիւք միլլէթին շանընտան օլմատըգտան պաշգա, քիւսէսի հիսապընա տախի ույմատըղընտան, թապիիյէ, մէրգում իմփէրաթօրուն վահշիյէյինէ համլ իլէ, մազուր պուլունաճագ տըր:

Հապէշլէր հէր նէ գատար Խրիսթիյան իսէլէրտէ, պիրտէն զիյատէ գարը ալմայա, մէզհէպլէրի միսաատէ իթմէքտէ տիր:

—Բօրթուգալ գրալը հազրէթլէրի մանաստըրլարը գալտըրմըշ իքէն, պու տէֆա Բափա հազրէթլէրի թարաֆընտան կէլէն պիր կօնդակ իւզրէ, եինէ բուլուաթ վէրէճէք իմիշ իսէտէ, սայըսը պիր հուտուտա թահտիտ օլարագ վէրէճէք իմիշ:

Պազըլար պու թէպտիլի էֆքեարը, պու կիւնլէրտէ մէճլիսի ալալարը իչին վէրիլէճէք գուրասա, տինտար գաթօլիքլէրին մարիֆէթիյլէ, թարաֆկիրլիք գազանմագ նիյէթինէ համլ իտէրլէր:

—Ամէրիգատա բէօյլէ Ֆրանսըզ աստալարընտան պիրիսինտէ, Ինկիլթէրրալը պիր գաթօլիք, քիլիսէ մութէվէլլիսի օլտուղու հալտէ վէֆաթ իտէր, հալ պու քի օրանըն քաբոզիսի իլէ արասը պօզուգ պուլունմուշ օլտուղընտան, մէրգում ճէնազէնին, քիլիսէճէ ային ու ատէթ իւզրէ տէֆն օլունմասընա րուխսաթ վիրմէզ: Ինկիլիզ գօնսօլոսու արայա կիրէր, վէ պիր խրիստիյան ճէնազէսինի, խուսուսիյլէ քիլիսէ խատէմէսինտէն պուլունտուղու հալտէ, պէօյլէ մէյտանտէ պըրագմագ, կիւնահ տըր վէ այըպ տըր տէր, լաքին պիր տիւրլիւ ինսաֆըզ քաբոզիչին թաշ եիւրէկի մէրհամէթէ կէլմէզ. ագըպէթ քեար զապիթ զօրու իլէ ֆէրաաը կիւն, իճրայի ային իլէ տէֆն օլունուր, վէ էհալի թարաֆընտան պիւյիւք բաթըրթըլար գօբարագ, քաբոզիչին խըթիֆասը իսթէնիլիր:

—Ֆրանսատա Էլ շէհրինտէ, բաբասըլար իլէ սըգ սըգ կէօրիւշէն ատէմին պիրիսի, միսաֆիրին պիրիսինէ, քեամիլլէյինէ բիայէթէն, խանէսինտէն պիր տայիրէ քիրայա վէրիր իսէ տէ, արատան պիր գաչ հաֆթա կէչէր կէչմէզ, պիրա սէպէպ մէրգումուն, էվինտէն չըգմասընը թէքլիֆ իտէր, քիրաճը սէպէպինի սիւալ իթտիքտէ, "Միւսիւ, սիզ բրօթէսթան իմիշսինիզ" ճէվապընը ալըր:

Պէօյլէ գապալըգլար, օնպէշ սիկկիմ սէնէ էվվէլ պիլտէ տախի վար իտի իսէ տէ, Եվրօպատա հալիա պուլունմագտա տըր:

ԻԼԱՆԱԹ

Բէք չօգ թէճրիւպէլէր իլէ, պու եազըն վագըթլարտա, գընագընա շարապընըն գուվվէթ վէրիճիլիք խասսէսի, զիյատէսիյլէ թաստիգ օլունմուշ տուր: Շէօյլէ քի, մէզքիւր շարապըն իսթիմալիյլէ, միտէ քէսպի գուվվէթ իտիպ, վէ հարէրէթի զէնտէկեանի, հազմ տայիր օլան ազալարտան, սայիր ազալարա տախի եայըլաճաղընտան, Նապըզլար զիյատէ աթմըգտան պաշգա, կէրէք խասսէյի հիսսիյէ, վէ կէրէք խասսէյի զիհնիյէ ուլանարագ, քէսպի գուվվէյի ազիմ իտէճէքլէրի, վէ գանըն թէրքիպինէ եարտըմ իյլէյէճէքլէրի, վէ սինիրճէ տէրքեար օլան չիւրիւթմէ հարարէթըն տէֆիյլէ, եէնիտէն սինիրլէր իլէ սայիր ազալար պէյնինտէ լազըմ կէլէն հիսսի իթթիֆաք հասըլ օլաճաղը միւճէրրէպ տիր. վէ իշթէ շարապը մէզքիւրուն գուվվէթ վէրիճի խասսէսի, սայիր շարապլարըն խասսէսինտէն մէզքիւր մուհասսէնաթըլար իլէ ֆարգ օլունմագտա տըր: Լաքին պու ճիւմլէ իլէ, մէզքիւր խասսէլէրին պէր քեմալ պուլունմասը իսէ, թէրթիպաթընըն իճապ իտէն պազը խուսուսլարա միւհթաճ պուլունմագտա տըր:

Գընագընա էօյլէ սաատէճէ շարապ իլէ գարըշտըրըլըրտը հալտէ, իքիսի տախի պազը պիր հալ քէսպ իտիպ, վէ մէյտանա պիր նէվի թօրթու հասըլ օլուր, վէ մէզքիւր թօրթունուն իսէ, կէրէք գընագընանըն, վէ կէրէք շարապըն թէէսսիւր իտիճի ճիւզլէրինտէն միւրէթթէպ պուլունտուղու, թէճրիւպէլէր իլէ անլաշըլմըշ տըր, վէ օլ հալտէ, շարապըն թէրքիպաթընտա թէպէտտիւլաթ հասըլէ կէլէճէկի չէօյլէ տուրսուն, հաթթա գընագընանըն տախի թըպպա միւֆիտ սայըլան ճիւզլէրինին գըսմը քեպիրինին զայի օլաճաղը տախի հագգընտա հալտէն տիր:

Պու ֆէնալըղըն էօնիւ ալընմագ նիյէթիյլէ, իչինէ խըրխըթօ գարըշտըրմագ, վագաա ատէթ հիւքմիւնէ կէչմիշ տիր, հալ պու քի, թէրքիպաթը մէզպուրէնին նօգսանիյէթի չէօյլէ տուրսուն, օլ եօլտա պիր մախլութ, զայիֆ միտէլէրէ փայիտէսի օլմադըգտան պաշգա, զարարը տախի վար իտուկի պէտիհի տիր:

Արթըգ պուրաճըգտա, շու թէպէտտիւլաթըն էսպապը իւզէրինէ պահս իթմէքլիկի պիհուտէ պիր շէյ ատտ իթտիկիմիզտէն, չիւնքի իմի քիմեայէ տայիր պիր մէսէլէ տիր, անճագ, շարապը մէզպուրուն ճինսինճէ տէրքեար օլան լաթիֆլիյինին, շու աթիւդէքի պիր գաչ ալեամէթլէրտէն անլաշըլմայա լայիգ օլտուղունու իլմիէ պեան իլէ իգթիֆա իտէրիզ:

Գընագընա շարապը, պէյազլանմըշ, քէսիլմիշ, եախօտ էքշիմիշ օլմայուպ, իլա գըրմըզը շարապ իլէ եաբըլմըշ օլմալը տըր. չիւնքի, իւմ թէլլի նէզտինտէ, գըրմըզը շարապ, գուվվէթ ճիշէթիյլէ, սայիր շարապլարա միւրաճճահ թութուլմագտա տըր. լաքին իչէճէք ատէմ քէնտուսինէ չիւք ալմագ ույմայան պիր իլէթէ միւպթէլա օլմամալը տըր: Պիր նէվի հօշճա աճըլըղը օլուպ, վէ իչտիքտէն սօնրա, տիմաղա պիր նէվի ֆէնա էքշիլիք վէ աճըլըգ վիրմէմէլի տիր:

Գընագընա շարապընճա պուլունմալը ալեամէթի զահիրէլէր օլտուղունտան, ալեամէթի մէզպուրէլէր իլէ, թէրթիպաթընըն իյիլիյի աչըգ ֆարգ ու ֆէհմ օլունապիլիր: Լաքին, պու ճիւմլէ իլէ, կէրէք շարապըն վէ կէրէք գընագընանըն ճինսինճէ, էօյլէ թագլիտճիլիքլէրտէ վարտըր քի, թագլիտ օլտուղու ֆարգ իթմէք, էրպապը օլմայանլար իչին միւշքիլ տիր:

Իշթէ պու մութալաալարա միպնի, միլլէթիմիզտէն օլուպ, վէ սանաթընճա մէհարէթի տէրքեար օլան Սարգար էֆէնտի Պէյլէրճեան, շարապը մէզպուրուն թէրքիպաթը խուսուսունտա, միգտարի քիֆայէ քէսպի չէօհրէթ իթմիշ, վէ Իսթանպօլտա պուլունան աթըպպայը հազըգա վէ էհալինէզտինտէ էմնիյէթի լազըմ գազանմըշ օլմասընտան, քէնտի թէրթիպ քըրտէսի օլան գընագընա շարապընըն, Պաղէ գաբուսունտա, 14 նիւմէրօլու էճզաճը տիւքքեանընտա սաթըլմագտա օլտուղուն ճիւմլէյէ իլան ու պէյան իտէր:

Ֆրանսըզ շարապլարընտան, Բրթի—Պօրտօ թապիր օլունան շարապ իլէ թէրթիպ օլունմուշ օլանըն շիշէսինին ֆիյաթը 15 ղուրուշ օլուպ, վէ պաշգա ճինս շարապլարտան միւրէթթէպ օլանլար տախի վար իսէլէրտէ, անլէրին ֆիյաթլարը շարապլարընըն ճինսինէ նիսպէթլէ պուլունմագտա տըր:

—Նօգդատա օն իքի սաաթ մէսաֆէտէ օլան Սունկուրլու նամ գասապատա, իպէք մահսուլու բէք ալա հասըլէ կէլմէքտէ օլուպ, թէմիզ, վէ գուվվէթլու պէօճէք թօհումու հասըլ օլտուղունտան, պիր գաչ սէնէտէն պէրու Հալէպ վէ Ամասիայա վէ սայիր մահէլլէրէ մէզքիւր գասապատան պէօճէք թօհումու կիթմիշ տիր, վէ պիր տէֆա ալանլար, տիքէր սէնէլէր տախի մէմնունէն կէլիպ ալմագտա օլտուգլարընա պինաէն, ալէնէն իլան վէ պէյան իտէրիզ քի: Պրուսա վէ Եդիրնէ վէ մահէլլի սայիրէտէ տախի իպէք պէօճէյի թօհումու թալէպինտէ պուլունանլար, եա թահրիրէն իսթէտիքլէրի, վէ եախօտ պիզզաթ կէլտիքլէրի հալտէ, մէզքիւր թօհումտան իսթէտիքլէրի գատար իսթէյէճէքլէր տիր: Միհալ Մօյիզ օղլու

ԻՍԹԱՆՊՕԼՏԱ
Յ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԹԱՊԽԱՆԷՍԻՆՏԷ